

Paragrafın Gözdesi

PARAGRAF

SORU BANKASI

HIZLI OKUMA TEKNİKLERİ ◀

PARAGRAF ÇÖZME TEKNİKLERİ ◀



YAYINA HAZIRLIK

İçerenköy Mah. Askent Sk.
Kosifler İş Merkezi No:3B K:1
Ataşehir/İstanbul

T: +90 216 232 23 28

www.eygyayinlari.com

YAYINCI SERTİFİKA NUMARASI

48036

Copyright © 2021

International Teachers Development Center Turkey Eğitim Hizmetleri A.Ş.

Bu kitabın tamamının ya da bir kısmının, yayıncının yazılı izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayımlanması, depolanması ve dağıtılması yasaktır.

Bu kitabın tüm hakları, International Teachers Development Center Turkey Eğitim Hizmetleri A.Ş.'ye aittir.

PARAGRAF SORU BANKASI

ISBN

978-625-7722-17-9

BASKI BİLGİLERİ

1. Baskı 2021

BASKI YERİ

ENT MATBAA YAYIN REKLAM SANAYİ VE TİCARET ANONİM
ŞİRKETİ

Merkez Efendi Mah. Mevlana Cad. Tercüman Sitesi.

A-8 Blok No.:118 Kapı No.:54 Kat:13

Zeytinburnu/İSTANBUL

MATBAA SERTİFİKA NO

48213



İSTİKLÂL MARŞI

Korkma! Sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak!

Çatma, kurban olayım çehreni ey nazlı hilâl,
Kahraman ırkıma bir gül... Ne bu şiddet bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl;
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın, bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim; bendimi çiğner, aşarım;
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garb'ın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar;
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imânı boğar,
"Medeniyet!" dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın...
Kim bilir, belki yarın... belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri "toprak!" diyerek geçme, tanı!
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehid oğlusun, incitme, yazıktır atanı:
Verme, dünyâları alsan da, bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki fedâ?
Şühedâ fışkıracak toprağı sıksan, şühedâ!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Hudâ,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyâda cüdâ.

Ruhumun senden, İlahî, şudur ancak emeli:
Değmesin ma'bedimin göğsüne nâ-mahrem eli;
Bu ezanlar - ki şehâdetleri dînin temeli -
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder - varsa - taşım;
Her cerihamdan, İlahî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır rûh-u mücerred gibi yerden na'şım!
O zaman yükselerek arşa değer, belki, başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl:
Hakkıdır, hür yaşamış, bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl.

Mehmet Âkif Ersoy



Eğitim, kültür ve bilgi aydınlığa
açılan en geniş penceredir.

K. Atatürk

ÖN SÖZ

Sevgili Öğrencilerimiz,

Sınavlara hazırlık aşamasında size çok faydalı olacağını düşündüğümüz bu paragraf kitabını, siz sevgili öğrencilere sunmanın heyecanını yaşıyoruz.

Kitabımızın başında öğrencilerimizin paragraf sorularına nasıl yaklaşması gerektiği hakkında bilgi veren paragraf sorularına hazırlık bölümünü hazırladık.

Sınavlarda karşımıza çıkabilecek paragraf konularıyla ilgili konu bilgisi, soru tarzları ve örnek soru-çözümlerle de fasiküldeki sorulara sizleri hazırlamaya çalıştık.

Kitabımız 15 adet paragraf alt başlık fasikülü ve 5 adet paragraf genel denemesinden oluşmaktadır.

Yayınlarmızın hazırlanmasında emeği geçen herkese teşekkür eder, bu kitabın tüm öğrencilerimize başarı getirmesini dileriz.

EYG Yayınları



HIZLI OKUMA TEKNİKLERİ

Sevgili öğrenciler,

Okulumuzdan gelen ve bizi ilgilendiren bir mektupla, okul panosuna asılmış ve bizimle ilgisi olmayan bir yazıya odaklanmamız arasında büyük fark vardır. İşte bu sebepten okuma türünü ikiye ayırıyoruz.

1. Amaç Odaklı Okuma

2. Amaçsız Okuma

Öğrenci olarak hazırlandığımız sınavlardaki soruları çözebilmek için amaç odaklı okumaya ihtiyacımızın olduğunu anladığımızı düşünüyorum. O yüzden metni okurken metinde ne aradığımızı bilmemiz gerekiyor. Paragraf sorularında önce soruyu okuyun dememizin sebebi de budur.

Bir paragraf sorusunun çözümü için “Bilgi, yorum, hız” gibi becerilere sahip olmak gerekir.

Yukarıda belirttiğimiz becerilere sahip olmak için aşağıda verdiğimiz klasik hızlı okuma tekniklerine dikkat etmemiz gerekiyor.

Klasik ve Basit Hızlı Okuma Teknikleri

Bol Bol Kitap Okumalıyız: Hızlı okumanın en önemli tekniği anlama yeteneğini geliştirmektir. Anlama yeteneğini geliştirmeden hızlı okumaya çalışırsanız sadece hızlı okumuş olursunuz, anlamış olmazsınız.

Anlama yeteneğini geliştirmek için bol bol kitap, dergi veya gazete okumalısınız. “Bunları zamanında yapmadım şimdi de oturtamıyorum. Sınav için ne yapmalıyım?” diyorsanız. O zaman bol bol paragraf sorusu çözmeliyiz.

Dikkatimizi Toparlamalıyız: Hızlı okumada okuyucu önce bir bilgiye veya konuya odaklanmalıdır. Göz bir radar gibi soldan sağa satırları taramalıdır. En önemli şey yoğun dikkattir. Aranacak kelime anahtar haline getirilerek paragraf taranır. Bu teknikte bütün çaba, aranan bilginin veya sorunun cevabının nerede olduğunu bulmaktır.

Kelime Hazinemizi Zenginleştirmeliyiz: Hızlı okumanın en klasik ama en etkili yöntemlerinden biri de kelime hazinesini genişletmektir. Ezberlenmiş anlamı bilinen kelime sayısının artırılması en önemli etkili okuma teknikleri arasında yer alır. Fazla kelime bilen öğrenciler, bu kelimelerle karşılaştıklarında bu kelimeleri bilmeyen öğrencilere göre çok daha hızlı okurlar.

Okurken Satır Başına Dönmemeliyiz: Okuma yapılırken öğrencilerimiz anlamadıkları yerleri daha iyi anlamak adına satır başlarına dönüp tekrar okumak isterler. Böylece çok daha iyi anlayacaklarını düşünürler. Aslında bu düşünce yanlıştır. Başa dönme isteği iyi anlamak içindir ama hiç dönmeden de anlayabileceğimizi unutmayalım.

Kelimeleri Gruplandırmalıyız: Kelimeleri tek tek değil, grup halinde görmemiz gerekiyor. Böylece her kelime için ayrı zaman ayırmak yerine 2-3 kelimeyi aynı anda okumak çok daha hızlı ve kolay olacaktır.

PARAGRAF ÇÖZME TEKNİKLERİ



Anahtar Bilgi

Önce soru kökünü okursanız, paragrafı okurken otomatik olarak beyin onu anlamaya ve çözmeye yönelik okuyacaktır.



Anahtar Bilgi

Paragrafı okumadan önce şıklarla hızlıca göz atarsanız paragrafta size neyin anlatıldığını ve sizden ne istendiğini çok daha kolay anlayabilirsiniz. Bu bizim zihnimizde oluşan, “paragraf hangi konudan bahsediyor?” sorusunun bulunmasını sağlayacaktır. Soru kökünü okuduktan sonra, sonra şıkları okuyoruz.



Anahtar Bilgi

Soruları kendinize göre değil, soruda sizden istenilen şekilde yorumlayın. Paragraftaki düşünceye sahip olmayabilirsiniz ancak sizden istenen o paragrafta ne anlatıldığıdır. Bazen soruların cevabını şıklardan bile çıkarabileceğimizi düşünebiliriz ama soruda istenen “Yazar bu konuda ne diyor?” sorusunun cevabını bulmaktır. En güzel şehir sizin için İstanbul olabilir fakat paragrafta en güzel şehrin İzmir olduğu anlatılıyorsa o an için en güzel şehir İzmir gibi düşünmeliyiz.



Anahtar Bilgi

Soru köküne dikkat edelim. Bazen soru kökünde “yapılmamıştır”, “çıkarılamaz” gibi olumsuz ifadeler yer alır. Bunlara dikkat edin. Atlı çizili sözcükleri dikkatli okuyun. Yani “Ben bu paragrafı niçin okuyorum?” sorusunu aklınızdan çıkarmayın.



Anahtar Bilgi

Sorunun uzunluğu sizi korkutmasın. Bir soru, sayfanın tamamını kaplıyorsa o soru muhtemelen diğerlerine göre çok daha kolaydır. Uzun sorularda genellikle olay anlatılır ve olayları akılda tutmak daha kolay olduğu için soruyu daha kolay çözersiniz.



Anahtar Bilgi

Yukarıdaki anahtar bilgilere rağmen metni anlamadıysanız diğer sorulara geçin, paragrafın içinde kaybolmak size dakikalara mal olabilir, zihninizi farklı soruları gördükten sonra rahatlayacaktır, tekrardan dönüş yapmayı soruyu anlamamanızı arttıracaktır.

PARAGRAF ÇÖZME TEKNİKLERİ

ANA DÜŞÜNCE

Bir metinde savunulan düşünce veya iletilmek istenen mesaj ana düşünce/ ana fikir denir. Verilen metinlerde birçok düşünce bulunabilir. Ancak ana düşünce/ ana fikir o metnin tek cümlelik özeti olmalıdır.

Ana düşünce belirlenirken parçanın bütünüyle kavranması gerekmektedir. Parça okunduktan sonra, parçada şu soruların yanıtı aranmalıdır:

“Yazar burada ne anlatmak istiyor?”

“Yazarın bana vermek istediği mesaj nedir?”

Ana düşünce soruları karşımıza şu şekillerde çıkabilir:

- Bu metnin ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?
- Bu metinde asıl anlatılmak istenen nedir?
- Bu metinden çıkarılabilecek en genel yargı aşağıdakilerden hangisidir?

Örnek

Toplum ve çocuğun kişiliğinin temel yapı taşlarının en önemlilerinden birinin kültür olduğunu biliyoruz. Günümüzde kültürel geçmişin ve birikimin yeni kuşaklara aktarılmasına hayal gözüyle bakılabilmektedir. Kültürünü gitgi-de unutmakta olan çocuk, yabancılaşmakta olduğu kültürene yeni kılıf ve alıntılarla şekil vermektedir. Dolayısıyla çocuk kendi kültürünü bilmez ya da yorumlayamaz ise karşılaştığı farklı kültürlerin oyuncağı olabilmektedir. Bu nedenle çatışma ve yok oluşlar yaşanabilmektedir.

Çözüm

Öncelikle paragrafı okurken kendi düşüncelerimizi bir kenara bırakıyoruz. Ana düşünce bize yazarın amacını verir. Bu parçada üzerinde durulan iki şey var: kültür ve kültüre yabancı çocuk. Bu iki kavram, parçanın bütününe sindirilmiştir. Parçadaki ana düşünce de bununla ilgili olmalıdır. Aynı zamanda yazar, ana düşünceyi metnin içine de saklamış da olabilir. Bu parçanın ana düşüncesi şudur: “Çocuk kendi kültürünü bilmezse diğer kültürlerin oyuncağı olur.”

METNİN KONUSU

Bir metinde yazarın üzerinde durduğu sorun, olay ya da duruma konu denir.

Metnin konusu belirlenirken şu soruya yanıt aramalıyız: “Yazarın bu metinde söz ettiği şey nedir?”

Metnin konusuyla ilgili sorular karşımıza şu şekillerde çıkabilir:

- Bu parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?
- Bu parçada aşağıdakilerin hangisinden söz edilmektedir?
- Bu parçada aşağıdakilerin hangisinin üzerinde durulmuştur?
- Bu parça aşağıdakilerin hangisinin yanıtıdır?
- Bu parçada aşağıdakilerin hangisine karşı çıkmaktadır?

Örnek

Cumhuriyet Dönemi'nin önemli şairlerinden Asaf Hâlet Çelebi, şiirinde ele aldığı temaların çoğunu çocuksu bir bakış açısı ve masalsi bir havayla işlemeye çalışır. Evrensel anlamda çocuk sevgisine sahip olan Asaf Hâlet Çelebi, gerek şiirlerinde gerekse gerçek hayatında bu çocuk yönünü muhafaza eder. O, çocukluğunda dinlediği masal ve tekerlemeleri yeniden yorumlayarak onları şiirine malzeme yapar. Masal ve tekerleme hem ahenk hem de içerik bakımından onunu şiirini besleyen unsurlardır.

Çözüm

Konuyu bulurken her bir cümleyi dikkatle okumalıyız. Yazar parça üzerinde sürekli bize konudan bahseder. Bu parçada da Asaf H. Çelebi'den ve onun şiirlerinden söz etmektedir. Konu genellikle birkaç sözcükten oluşur. Şu soruyu parçaya sormak çok önemlidir: Yazar bu parçada neyin üzerinde durmuştur? Bu soruyu sorduğumuzda konuyu rahatlıkla bulabiliriz. Buna göre yukarıdaki parçanın konusu: “Asaf H. Çelebi ve şiirlerindeki çocuksu bakış açısının nedenleri”dir.

PARAGRAF ÇÖZME TEKNİKLERİ

YARDIMCI DÜŞÜNCE

Yardımcı düşünceler; ana düşünceyi geliştiren, destekleyen, örnekleyen, pekiştiren düşüncelerdir. Bir parçada bir ana düşünce vardır ancak birden çok yardımcı düşünce olabilir. Yardımcı düşünceler, ana düşünce gibi kapsayıcı değildir. Paragrafta verilen düşünceler, sorunun seçeneklerinde yakın anlamlı şekliyle verilir.

Yardımcı düşünce soruları genelde aşağıdaki soru kalıplarıyla karşımıza çıkar:

- Yukarıdaki parçaya göre aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?
- Yukarıdaki parçaya göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?
- Yukarıdaki parçaya göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

Yardımcı düşünce soruları çözüldükten:

1. Paragrafın konusu belirlenir.
2. Konunun özellikleri belirlenir.
3. Yazarın düşüncesine dikkat edilir.

Örnek

Hikâyeler insanları eğlendirirken eğiten edebî türlerdir. Yakup Kadri, okuyucularını edebiyat dairesinde eğlendirirken eğitmeyi amaçlamış tanınmış bir hikâyecidir. Yazar, çocuk eğitiminde tespit ettiği olumsuzlukları sadece tenkit etmekle kalmaz, aynı zamanda bunlara çözüm önerileri de getirir. O bir hikâyeci olmasına rağmen çocuk eğitimi konusunda sıraladığı düşünceler çocuk eğitiminde ortaya çıkan muasır görüşleri destekler mahiyettedir. Yazar, edebî zevk veren hikâyeler vasıtasıyla çocuk eğitimi konusunda kalıcı öğrenmeyi sağlamayı amaçlamıştır. Çocuk eğitimi konusunda edebiyatın estetik zevkenden yararlanmak yararlı sonuçlar doğurabilir. Çocuk eğitimi konusunda ebeveynleri eğitmenin eğlendirici bir yolu ana babalara bu konu ile ilgili roman ve hikâyeler okutmaktır. Bu sayede kısa hikâyelerle ve bu hikâyelerdeki karakterler vasıtasıyla çocuk eğitimi hakkında büyükler daha kolay bir şekilde eğitilebilirler.

Çözüm

Bu paragraftan: "Hikâyeler insanları hem eğlendirir hem de insanlara bir şeyler öğretir./ Yakup Kadri de hikâye yazmıştır./Yakup Kadri hem çocuk eğitiminde ebeveynler eleştirmiş hem de sorunlara çözüm bulmaya çalışmıştır./Çocuk eğitiminde önce ebeveynler eğitilmelidir." yardımcı düşüncelerini çıkarabiliriz.

METNİN BAŞLIĞI

Bir metni en az sözcükle en kapsamlı şekilde özetleyen ifadeye başlık denir. Başlık, metnin ana düşüncesi ve konuyla ilgili olmalıdır.

Başlık seçerken şu özelliklere dikkat etmekte yarar vardır:

- Metindeki asıl düşünceyi desteklemeli.
- İlgili çekici ve anlamlı olmalı.
- Bir veya birkaç sözcükten oluşacak şekilde kısa olmalı.

Örnek

Şiir dilinin dinleyicide kulak zevki uyandıracak şekilde birbiriyile uyumlu kelimeleri aynı mısradaki, dizelerde veya dörtlüklerde yer alması kelimelerin insan üzerinde olumlu etkilerini artırmaktadır. Şiir dilinin vazgeçilmez unsurları arasında yer alan duygu değeri, dilin / kelimenin ses değeri, ahengi, musiki ve ritmi öğrenmeyi daha zevkli ve istekli hale getirmektedir. Bu bağlamda ilk ve orta öğrenim öğrencilerine atasözlerinin öğretilmesinde şiirden özellikle de âşık şiiri metinlerden yararlanılması, destan metinlerinin atasözleri ile öğretilmesi öğrenme sürecine büyük katkı sağlayacaktır. Ders kitaplarında cümleler halinde yer alan ve ezber gerektiren atasözlerinin öğretimi, şiirin ses ve anlam bakımından etkileyici yönünün eğitim sürecine katılmasıyla birlikte daha zevkli hale gelecek, öğrencilerin anlama düşünme ve yorumlama konusunda düşüncelerine yeni bir boyut kazandırılmış olacaktır.

Çözüm

Başlık, yapının ana düşüncesini sezdirmelidir bize. Yani önce paragrafın ana düşüncesini bulmalıyız. Sonrasında başlık bulmalıyız. Başlık, metnin tamamına uygun olmalı, ilgi çekici olmalı, merak uyandırmalı. Yukarıdaki parçanın ana düşüncesi şudur: "Şiir ve şiir dili, ilk ve orta öğrenim öğrencilerinin atasözü öğrenmesinde önemli rol oynar."

Buna göre bu parça için en uygun başlık şu olmalıdır: **Şiir Dilinin Eğitimdeki İşlevi**

PARAGRAF ÇÖZME TEKNİKLERİ

YANIT PARAGRAFI

Bir parça bir soruya yanıt vermek amacıyla yazılmış olabilir ya da bir parçada birçok sorunun yanıtı olabilir.

Yanıt paragrafları karşımıza iki farklı soru tarzıyla çıkar:

1. Yukarıdaki metin aşağıdaki sorulardan hangisine yanıt olarak söylenmiştir?

Bu soru tarzı aslında ana düşünce sorularına benzetilmektedir çünkü bizden istenen parçaya en uygun/ en kapsamlı soruyu bulmaktır. Bize parçanın yazılış amacını sormaktadır.

2. Yukarıdaki parçada aşağıdaki soruların hangisinin yanıtı **yoktur?**

Bu soru tarzı da bir bakımdan yardımcı düşünce sorularını anımsatmaktadır. Dolaylı olarak parçanın yardımcı düşüncelerini buldurmayı amaçlar.

Örnek

Babaannemin attığı deyişler; anlattığı masallar, efsaneler ve pehlivan öyküleriyle büyüdüm. Bu, bende zengin bir altyapı oluşturdu. Çocuk edebiyatına yönelik ilk ilgi ve merakım ise lisede okuduğum dönemde ortaya çıktı.

Çözüm

Parçada yazar bize eski bir masalcılık kültürüyle büyüdüğünden söz ediyor. Bu kültürde büyümek, kendisinde eserleri için bir altyapı oluşturmuş. Son cümlede ise bizim sorumuza yanıt veriyor. Çünkü konuyu açıyor, çocuk edebiyatına yönelik ilk ilgisinden bahsediyor. Eğer bununla ilgili bir soru sorulmamış olsaydı çocuk edebiyatından söz açmaz, sadece altyapısını oluşturan sözlü gelenekten bahsederdi. Bu nedenle bu parçanın sorusu şudur: **Çocuk edebiyatına olan ilginiz ne zaman başladı?**

PARAGRAFIN BÖLÜMLERİ

Paragraf, bir yazının küçültülmüş halidir. Dolayısıyla tıpkı yazı türleri gibi giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinden oluşur. Metni oluşturan her cümle, bir başka cümle ile dil ve düşünce bakımından bağlantılıdır.

1. Giriş

Paragrafın konusunu açıklayan ve genellikle tek cümleden oluşan bölüme denir. Giriş bölümünün bazı özellikleri şunlardır:

► Giriş cümlesi, ele alınacak konuyu tanıtır, yazarın konuya yaklaşımını belirtir.

► Kendinden önce bir cümle varmış hissi vermez.

► Paragrafın giriş cümlesi şu ifadeleri barındıramaz: bundan dolayı, çünkü, fakat, ancak, bu, bunun, şunun, öyle ki, bunun üzerine...

Örnek

Türk edebiyatında roman türü çok yeni bir türdür dolayısıyla ilk örnekler, geleneği olan şiire nispetle dil bakımından çok daha acemicedir.

2. Gelişme

Gelişme bölümü; konuyu açıklayan, ana düşüncenin ortaya çıkmasına katkıda bulunan yardımcı düşünceleri içerir. Gelişme bölümünün bazı özellikleri şunlardır:

► Asıl konu bu bölümde işlenir. Bunun için de örneklerden, benzerliklerden, tanık göstermelerden vb. yararlanır.

► Ayrıntılar gelişme bölümünde birbirini tamamlayarak işlenir.

► Gelişme bölümündeki cümleler birbirine dil ve düşünce yönünden bağlıdır.

Örnek

Bu biraz da nesir dilinin hayati anlatma bakımından yetersiz olmasındandır. Ayrıca Türk dilinin sosyal meseleleri anlatma imkânlarının dar olduğunu da belirtmeliyiz. Bir bakıma nesir dili ile roman dili beraber gelişti. Belki birinin gelişmesi diğerini etkiledi. Bunda Peyami Safa'nın payı büyük olmuştur.

3. Sonuç

Sonuç cümleleri, parçada anlatılanların kısa bir özeti gibidir. Ana düşünceyi yansıtır. Sonuç bölümünün bazı özellikleri şunlardır:

► Sonuç cümleleri genellikle şu ifadelerle başlar: özetle, demek ki, kısacası, bu sebeple, önemli olan vb.

► Sonuç cümleleri kendinden önce gelen cümleye dil ve düşünce bakımından bağlıdır.

Örnek

Özetle Peyami Safa, Türk romanının dil, muhteva ve teknik bakımından gelişmesinde önemli bir paya sahiptir. Hatta bu konuda en önemli kişilerden biridir.

PARAGRAF ÇÖZME TEKNİKLERİ

PARÇA TAMAMLAMA

Bir metnin başında, ortasında veya sonunda boşluklar bırakılır ve bu boşluklara getirilebilecek en uygun cümlelerin bulunması istenir. Bu tür sorularda bazı önemli noktalara dikkat etmek gerekir:

- Paragrafa giriş cümlesi eklerken dikkat edilmesi gereken en önemli nokta, eklenen cümlelerin giriş cümlesi özelliklerine uygun olmasıdır. Aynı zamanda paragrafın konusuyla da ilgili olmalıdır. Paragrafın başı için sorulan cümlelerde genellikle geçiş ve bağlantı ifadelerine yer verilmez.
- Paragrafa gelişme bölümü cümlesi eklerken paragrafın konusuyla uyumuna bakmak gerekir. Aynı zamanda kendinden önceki cümleye ve kendinden sonraki cümleye de bakmak yararlı olacaktır. Gelişme bölümünde asıl konu işlendiği için cümleler dil ve düşünce yönünden birbirini tamamlamalıdır. Gelişme bölümü cümlelerinde düşünceyi geliştirme yolları da yol gösterici olabilmektedir.
- Paragrafa sonuç cümlesi eklerken dikkat edilmesi gereken ilk şey asıl konuya uygun olup olmadığıdır. Sonuç cümlelerinde ifade edildiği gibi bazı sözcükler yol gösterici olabilir: kısacası, sonuç olarak, özetle vb. Parçanın giriş ve gelişme bölümlerinde ana düşünce verilmemişse sonuç bölümünde verilebilir. Sonuç bölümünü parçanın özeti gibi düşünmek her zaman işimize yaracaktır.

Örnek

“... Ondan hemen her tür etkilenmiş ve bir şekilde yararlanma yoluna gitmiştir. Ancak şiir, öteki türlerden pek etkilenmemiştir. Örneğin “şiir gibi hikaye” ifadesinde hikaye yüceltilirken “hikaye gibi şiir” ifadesinde şiir hafife alınmıştır.”

Yukarıdaki parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) Edebi türler etkileşim halindedir.
- B) Bir edebi tür, diğer türlerden mutlaka bir şeyler alır.
- C) Şiir yalnızca kendi içinde varlık gösterir.
- D) Her edebi türün temelinde şiir saklıdır.

Çözüm

Bu parçada yazar, bir edebi türü temele koymuş ve bu edebi türden diğer tüm türlerin etkilendiğini söylüyor. Bu tür: şiir. Nasıl anlıyoruz? Şöyle ki; “şiir gibi hikaye” ve “hikaye gibi şiir” söz öbekleri bize, yazarın temele koyduğu türün şiir olduğunu gösteriyor. Bu nedenle doğru yanıt D’dir.

DÜŞÜNÜNÜN YÖNÜNÜ DEĞİŞTİREN İFADELER

Konuşma ve yazı dilimizde sıkça kullandığımız bu ifadeleri tanıyalım:

Düşüncenin yönünü değiştiren ifadeler, iki düşünce arasında olumludan olumsuzza ya da olumsuzdan olumluya geçişi sağlar.

Türkçede düşüncenin yönünü değiştiren, farklı düşünmeye yönlendiren ifadeler şunlardır: ama, fakat, lakin, yalnız, ancak, oysaki, ne var ki, halbuki, buna rağmen, yine de...

Düşüncenin daha iyi anlaşılmasını sağlamak amacıyla farklı bir şekilde açıklarken kullandığımız destekleyici ve açıklayıcı ifadeler şunlardır: özellikle, örneğin, örnek olarak, mesela, hatta, üstelik, ayrıca, açıkçası, açıklamak gerekirse, başka bir deyişle, yani...

Anlatılanları özetlerken veya sonuca bağlarken kullanılan, özetleyen ve sonuç bildiren ifadeler ise şunlardır: kısacası, özetle, son olarak, sonucunda, böylece, böylelikle, görüldüğü gibi...

Bu sözcük ya da sözcük grupları ile ilgili sorular, genellikle şu soru tarzlarıyla karşımıza çıkar:

- Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangisinde geçiş ve bağlantı ifadelerine yer verilmiştir?
- Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangisinde düşüncenin yönünü değiştiren bir ifadeye yer verilmiştir?

Örnek

(1) Ömer Seyfettin Türk hikâyecilik tarihine ismini altın harflerle yazdıran bir hikâyecidir. (2) Hikâyeleri olay ağırlıklıdır, eserlerinin konularını yakın zaman Türk tarihi oluşturur. (3) Olaylarda bütün esere yayılan bir merak ögesi söz konusudur. (4) Bu olaylarda zaman zaman topluma mesaj vermedi de amaçlar, bundan ötürü eserlerinde yalın ve açık bir dil kullanmayı tercih eder.

Yukarıdaki parçada numaralanmış cümlelerden hangisinde açıklayıcı ve destekleyici bir ifade kullanılmıştır?

- A) 1
- B) 2
- C) 3
- D) 4

Çözüm

Paragrafın 4 numaralı cümlesinde kullanılan “bundan ötürü” ifadesi, kendinden önceki ifadeyi açıklamak ve desteklemek amacıyla kullanılmıştır. Dolayısıyla doğru cevap D’dir.

PARAGRAF ÇÖZME TEKNİKLERİ

PARAGRAFI İKİYE AYRIMA

Uzun metinlerde bir konunun farklı yönleri işlenebilmektedir. Bir konudan başka bir konuya geçerken yeni bir paragraf başlatmak gerekir. Paragrafın başka bir konuya geçtiği bölüm iyi belirlenmelidir.

Metni ikiye bölme soruları genellikle şu soru tarzlarıyla karşımıza çıkar:

1. Yukarıdaki parça ikiye bölündüğünde numaralanmış cümlelerden hangisi son paragrafın son cümlesi olur?
2. Yukarıdaki parça ikiye bölündüğünde numaralanmış cümlelerden hangisi ikinci paragrafın ilk cümlesi olur?

Örnek

(I) Diller devamlı gelişmektedir. (II) Bu yüzden bazı eski kelimeler kullanımdan çıkıyor ve ihtiyaca göre onun yerini yeni kelimeler alıyor. (III) Bugünkü mevcut dillerde eski dil unsurları korunmaya devam etmektedir. (IV) Mevcut diller, eski metinlerin dilini daha iyi anlamak için önemli araçtır. (V) Mevcut Uygur dilinde ve çağdaş ağızlarında Orhon döneminden kalan birçok eski kelime, hâlâ korunmaktadır.

Yukarıdaki parça ikiye bölündüğünde numaralanmış cümlelerden hangisi ikinci paragrafın ilk cümlesi olur?

- A) II B) III C) IV D) V

Çözüm

Yukarıdaki paragrafın numaralanmış ilk iki cümlesinde: genel olarak dillerin devamlı gelişmekte olduğundan ve ihtiyaca göre yeni sözcüklerin kullanılması gerektiğinden bahsedilmektedir. Ancak III. numaralı cümleden itibaren farklı bir konuya yani mevcut dillere geçiş yapılmıştır. Dolayısıyla paragrafı ikiye böldüğümüzde ikinci paragrafın ilk cümlesi III. numaralı cümle olacaktır. Doğru cevap B'dir.

PARAGRAF OLUŞTURMA

Paragraf oluşturma sorularında aşağıdaki adımlar incelenmelidir:

- ▶ Parçanın giriş cümlesi bulunur.
- ▶ Giriş cümlesindeki konu ve vurgu, yaklaşıma göre diğer cümleler sıralanır.
- ▶ Sıralama yapılırken bağlantı unsurlarına dikkat edilir.
- ▶ Anlatım tekniklerine göre paragrafın düzeninin oluşmasına dikkat edilmelidir.

Örnek

- (I) Dünyayı tanımak için dinlemek yeter.
- (II) Ne var ki inanması zor olsa da gerçek bu!
- (III) Gözleri olanlara dünyada görülecek hiç bir şey olmadığını söylemek zordur.
- (IV) Yolculuklarda görülenler bir aldatmacadır yalnızca.

Yukarıda numaralanmış cümlelerden anlamlı bir paragraf oluşturulduğunda doğru sıralama aşağıdakilerden hangisi olur?

- A) II.-III.-IV.-I. B) I.-II.-III.-IV
C) III.-II.-I.-IV D) IV.-III.-II.-I.

Çözüm

Bu tarz sorularda takip edebileceğiniz anahtar sözcükler bulmak size yarar sağlayacaktır. Öncelikle giriş-gelişme-sonuç cümlelerinin özelliklerini bilmelisiniz. Örneğin II numaralı cümle, bir parçanın giriş cümlesi olamaz. Birinci sıraya en uygun III numaralı cümleyi getirebiliriz. Bu cümlede ortaya bir düşünce attı ve II. cümlede de gerçek olduğuna inanmamızı istiyor. I numaralı cümleyle devam ediyor ve IV numaralı cümle ile paragrafı tamamlıyor.

Buna göre sıraladığımızda doğru cevabın C şıkkı olduğunu görürüz.

PARAGRAF ÇÖZME TEKNİKLERİ

METİNDE DUYULAR

İnsanların çevreyi algılamada kullandığı beş duyu organı vardır. Bunlar aşağıdaki gibidir:

- Görme
- İşitme
- Koklama
- Tatma
- Dokunma

Duyularla ilgili sorularda parçayı oluşturan cümlelerin içindeki sözcüklerin anlamlarını hangi duyumuzla algılayabildiğimize dikkat etmemiz gerekir.

Örnek

İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı;
Önce hafiften bir rüzgâr esiyor,
Yavaş yavaş sallanıyor,
Yapraklar ağaçlarda.
Uzaklarda, çok uzaklarda,
Sucuların hiç durmayan çingirakları,
İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı.

İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı;
Kuşlar geçiyor, derken,
Yükseklerden, sürü sürü, çığlık çığlık,
Ağlar çekiliyor dalyanlardan,
Bir kadının suya değişiyor ayakları,
İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı.

Yukarıdaki şiirde kaç farklı duyudan yararlanılmıştır?

- A) 2 B) 3 C) 4 D) 5

Çözüm

Bize her zaman paragraf verilmeyebilir. Örneğin yukarıdaki şiirde duyuları bulmamız istenmiş. Haydi bulalım:

Şiirde şair İstanbul'u dinliyor, rüzgarı hissediyor, yaprakların ağaçlarda sallanışını görüyor. Şiirin ikinci bölümünde de aynı duyular var. Dolayısıyla görme, dokunma ve işitme duyularından yararlanmış. Doğru cevap B'dir.

ANLATICI TÜRLERİ

Olay anlatımına dayalı metinlerde olayları, kişileri, mekânı okurlara anlatan kişiye anlatıcı denir. Metinlerde anlatım, birinci kişi ağzından ve üçüncü kişi ağzından anlatım olmak üzere iki şekilde yapılır:

1. Birinci Kişi Ağzıyla Anlatım: Birinci kişi ağzıyla anlatımlarda yazar, kendi başından geçen veya içinde bulunduğu bir olayı anlatır. Bu tür anlatımlarda çoğu zaman birinci tekil şahıs (ben) veya birinci çoğul şahıs (biz) ekleri kullanılır.

Örnek

"Kimseye görünmeden apartmandan çıkıp arabaya bindim. Arabam mı yoksa benim omuzlarımda taşıdığım yük mü daha ağırdı, bilemiyordum. Konuşup içimi dökebileceğim biri var mıydı?"

2. Üçüncü Kişi Ağzıyla Anlatım: Üçüncü kişi ağzıyla anlatımlarda yazar, genellikle duyduğu veya gördüğü şeyleri anlatır. Bu tür anlatımlarda çoğu zaman üçüncü tekil şahıs (o) veya üçüncü çoğul şahıs (onlar) ekleri kullanılır.

Örnek

"...ve sokaklar tenhalaşınca kadar, belki üç dört saat, burada duruyorlardı. Çocuk sekiz yaşında vardı fakat ilk görüşte altı yaşından fazla denilemezdi. Zayıf ve mini mini idi. Sonra, hiç durmadan bağırın sesi küçük bir kızın sesi gibi ince ve titrekti. "Beş kuruş!" derken "-ş"lere basıyor ve dudaklarının arasından onları ezerek çıkarıyordu. Kendi-si de annesi gibi hep önüne bakar ve başını kaldırmazdı."

Bu parçada ise yazar dışarıdan gözlemlediklerini, üçüncü kişi ağzıyla anlatmıştır.

ANLATICI BAKIŞ AÇILARI

Olaya dayalı metinlerde anlatıcının başvurduğu üç tür bakış açısı vardır:

1. İlahi Bakış Açısı: Bu bakış açısında anlatıcı, olayların gelişiminden kahramanların neler düşündüğüne kadar her şeyi bilir.

2. Kahraman Bakış Açısı: Hikâye ve romanlardaki olayların, kahramanlardan biri tarafından anlatıldığı bakış açısıdır. Kahraman bakış açısında birinci kişi ağzı kullanılır.

3. Gözlemci Bakış Açısı: Bu bakış açısında olaylar bir kamera tarafsızlığıyla anlatılır. Gözlemci bakış açısında üçüncü kişi ağzından bir anlatım vardır.

PARAGRAF ÇÖZME TEKNİKLERİ

ANLATIM TEKNİKLERİ

1. Açıklayıcı Anlatım: Herhangi bir konuda bilgi vermek amacıyla kullanılan tekniktir. Amaç karşı tarafa bilgi vermek olduğu için nesnellik ağır basar. Sözcükler genellikle temel anlamda kullanılır.

Örnek

Çini sanatı mimariye bağlı olarak gelişmiş bir sanattır. Yapının plan ve strüktür özellikleri çinilerle vurgulanmaktadır. Bu vurguda yapının mimarının önemi büyüktür.

2. Tartışmacı Anlatım: Amaç, karşı görüşün yanlış olduğunu duyurmaktır. Öznellik ağır basar. Tartışmacı anlatımda tanık gösterme, sayısal verilerden yararlanma, örnekleme en çok kullanılan düşünceyi geliştirme yollarıdır. Kısaca tartışma anlatımda temel düşünce, kendi görüşünü savunmaktır.

Örnek

İnce Memed'in dört cildinin belli bir plana göre oluşturulduğunu, bir bütünselliğin bulunduğunu söylüyorlar. Bu düşünceye katılmam olanaksız. Çünkü ...

3. Öyküleyici Anlatım: Tasarlanmış veya yaşanmış bir olayın başkalarına sözle ya da yazıyla anlatıldığı anlatım biçimine öyküleme (hikâye etme) denir. Olayların bir oluş sırası vardır. Öyküleyici anlatımda ana düşünce hikâyenin mesajıdır.

Örnek

Hafız Nuri Efendi buna kızır gibi oldu. "Benim sana ne ziyanım var", diyecekti, diyemedi. Kalktı, kahve kapısına gitti, durdu. "Eve dönsen" diye düşündü. Artık ikinci vakti.

4. Betimleyici Anlatım: Bir olayın, kişinin ya da bir yerin insan zihninde canlandırarak şekilde aktarıldığı anlatım türüdür. Sözle resim yapma ön plandadır. Aktarılan her neyse zihinde canlanması ve somutlaştırılması esastır. Niteleyici sözcükler çokça kullanılır.

Örnek

Taş bir kaide üzerine tuğladan yapılmış 25 m. yüksekliğindeki kümbet dıştan ongen, içten silindirik planlıdır. Altında cenazeliği bulunan yapının konik ya da ongen olduğu tahmin edilen piramit külâhı yıkılmış ve içteki kubbesi ortaya çıkmıştır. Bütün cephelerinde çok çeşitli süslemeler yer alan kümbetin her kenarına, karnak seviyesine kadar iç içe geometrik çerçevelerle kuşatılmış üç sıra mukarnaslı kavsara ve kitâbeyle sonlanan, içleri farklı geometrik süslemelerle kaplı uzun nişler yerleştirilmiştir.

DÜŞÜNCEYİ GELİŞTİRME YOLLARI

Tanımlama: Tanımlama sayesinde paragrafta bir kavramın ya da varlığın ne olduğu hakkında tanımlama yapılır. Çoğunlukla paragraflarda açıklayıcı ve tartışmacı anlatım şekli kullanıldığında tanımlama yönteminden yararlanır. Genel açıdan paragraf "Bu nedir?" sorusuna cevap veren bilgi verici bir paragraftır.

Karşılaştırma: Birden fazla kavram arasında hem benzerlik hem de farklılıkları belirtmek amacıyla karşılaştırma yöntemi kullanılır. Çoğunlukla tartışmacı ve açıklayıcı anlatım türünde tercih edilir. Bu yöntemde genellikle varlıkların, kavramların farklı ya da ortak yönleri belirtme amacı güdülür.

Örneklendirme: Paragraftaki düşüncenin daha anlaşılır ve somut hâle gelmesi için konu ile ilgili örnekler verilmesidir. Bu yöntem ile konunun hem daha anlaşılır olması hem de daha akılda kalıcı olması sağlanır.

Tanık Gösterme: Yazarın, paragrafta savunduğu düşünceyi doğrulamak amacıyla tanınan ya da görüşlerine önem verilen kişilerin sözlerine paragrafta yer vermesidir.

Sayısal Verilerden Yararlanma: Paragrafta düşünceyi kanıtlanabilmek için istatistiksel bilgilerden ya da anketlerden ve grafiklerden yararlanılmasıdır.

Benzetme: Herhangi bir varlığı ya da kavramı kendisinden başka bir kavram ve varlığın özelliklerini göstererek anlatmaktır.

Örnek

"Felç" adı ile de bilinen inme, beyne giden kan akımının ani bir şekilde kesilmesi veya azalması durumudur. Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO) verilerine göre inme (felç), dünyada kalp hastalıkları ve tüm kanserlerin toplamından sonra üçüncü sırada yer alan ölüm nedenidir. Dünyadaki inmelerin üçte ikisi ise az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde görülmektedir. İnmeye bağlı ölüm oranının 2020 yılında özellikle yaşanan nüfusun az gelişmiş ülkelerde sigara içme alışkanlığının artması nedeniyle iki katına çıkacağı tahmin edilmektedir. İnmeyi oluşturan değişik risk faktörleri vardır ancak günümüzde tüm inmelerin %62'sinden yüksek tansiyon sorumludur."

Örnek

Yukarıdaki parça, inmenin tanımı ile başlamıştır. Devamında ölüm nedenleri arasında inmenin de olduğu bir karşılaştırma yapılmıştır. Ayrıca metinde Dünya Sağlık Örgütü (WHO) nün sayısal verilerine de yer verilmiştir.

PARAGRAF ÇÖZME TEKNİKLERİ

DİL VE ANLATIM ÖZELLİKLERİ

Duygu ve düşüncelerin açık bir şekilde anlatılması gerekir. Anlatılacak olay, betimlenecek görüş, dile getirilecek duygu ve düşünce anlatıcının zihninde açık ve net biçimde belirlenmelidir. Bunu için birtakım özellikler vardır. Bu özellikleri birlikte inceleyelim:

1. Duruluk: Bir metinde gereksiz sözcük kullanılmamasıdır.
2. Yalınlık: Anlatımda gösterişten ve söz sanatlarından uzak olmasıdır.
3. Açıklık: Anlatımın hiçbir tartışmaya yol açmadan, tek bir yargıyı açıkça ifade etmesidir.
4. Kapallık: Anlatılanların kolayca anlaşılması ve herkesin kendine göre bir anlam çıkarmasıdır.
5. Özlülük: Az sözle çok şey anlatmaktır.
6. Akıcılık: Anlatımın pürüzsüz olması, hiçbir engellemeden akıp gitmesi demektir.
7. Evrensellik: Bir sanat eserinin tüm insanlara ve bütün zamanlara seslenebilmesidir.
8. Yerellik/ Ulusalılık: Bir eserin ya da sanatçının içinde bulunduğu toplumu ilgilendiren konulara yer vermesidir.
9. Özgünlük: Sanatçının ve eserinin anlatım açısından kimseye benzememesidir.
10. Etkileyicilik: Bir eserin dil, anlatım ya da konu ile ilgili okuyucu üzerinde iz bırakmasıdır.

Örnek

“Yazılarımda okuyucunun kafasını karıştırmayı sevmem. Ne demek istiyorsam anlaşılabilir isterim. Bunun için de gereksiz sözcükler kullanmam. Hele de Türkçenin arılığını savunan biri olarak yabancı sözcüklerle doldurmam cümlelerimi.”

Bunları diyen biri için yazılarında aşağıdakilerden hangisini kullandığı söylenemez?

- A) Duruluk B) Açıklık C) Yerlilik D) Özgünlük

Çözüm

Duruluk, gereksiz sözcük kullanmamaktır.

Açıklık, anlatılanları karşı tarafın anlaması demektir.

Yerlilik, kendi dilinin unsurlarına yer vermek demektir.

Tüm bu özellikler yukarıdaki metinde vardır. Ancak “Özgünlük” yoktur. Doğru cevap D’dir.

HİKÂYE UNSURLARI

Yaşanmış ya da yaşanabilir olay veya durumların kişi, yer, zaman ve olaya bağlı olarak anlatıldığı metinlere hikâye denir.

Hikâyenin bazı unsurları vardır. Bunları birlikte inceleyelim:

1. Kişi: Anlatılan olay ya da durumları yaşayan kahramanlara denir.
2. Olay Örgüsü: Hikâye kişilerinin başından geçen olaylar dizisidir.
3. Yer/ Mekân: Olayın geçtiği yer ya da yerlerdir.
4. Zaman: Olayın başlangıcından bitişine kadar geçen süredir.

Örnek

Ressam Tefik Aravurgun, bir elinde sehпасı, öbür elinde boya kutusu ile rıhtımda sağına soluna bakındı. Dün akşam Haliç üzerinde batmakta olan güneşin, arkadan vurarak yelkenlerini sırmalı gibi parlattığı yassı ve alçak kömür kayıkları şimdi kuşluk vaktinin göz kamaştırıcı aydınlığı içinde pek kirli suratlı, hırpani, asıl vaziyetlerine pek yakın bir görünüş alıvermişlerdi. Yaz mevsiminde böyle olur Haliç.

Yukarıdaki metinde hangi hikaye unsuru **verilmemiştir**?

- A) Yer B) Zaman C) Kişiler D) Olay

Çözüm

Hikaye unsurlarından yer bellidir: rıhtım.

Zaman: yaz mevsimi.

Kişiler: Ressam Tefik Aravurgun.

Ancak olay belli değildir. Doğru cevap D’dir.

PARAGRAF ÇÖZME TEKNİKLERİ

GÖRSEL OKUMA

Görsel, yazılı metinlerin dışında kalan resim, fotoğraf, afiş, sembol, şekil, işaret, harita, tablo, grafik, karikatür vb. öğelere verilen genel bir isimdir. Yazılı metin dışındaki bu öğeleri anlamlandırma ve yorumlama işine görsel okuma adı verilmektedir.

Örnek



Çözüm

Görsel okuma sorularında, görselde bize ne verilmişse hepsine dikkatlice bakmak gerekir. Bu görselde akvaryum vardır. İçinde oturan bu kadın pencereden bakıyor. Aslında akvaryumun içinde olması gereken balıklar ise dışarıda. Kadın akvaryumun içinde dışarıya bakıyor. Bundan anlamamız gereken şey, kadının özgür olmadığıdır. Ancak bu bakış açısına bağlıdır. Çünkü balıklar kendilerini akvaryum içinde de özgür hissediyor. Ancak kadın suyun içinde olmasa bile kısıtlanmış hissediyor.

Bu nedenle “özgürlüğümüz bakış açımıza bağlıdır.” şeklinde bir düşünceye varırız.

MANTIK / MUHAKEME

Sözel mantık sorularını çözmek için ilk adım açıklama bölümünü okumaktır. Şuna dikkat etmek gerekir: Açıklama bölümünde kullanılmayacak öncül verilmez. Her öncüle dikkat etmek gerekir. Açıklamaya göre özne sayısı belirlenmeli ve buna uygun bir tablo oluşturulmalıdır. Bazı tablolar bir tabloyla bazılarıysa birden fazla tablo ile çözülebilmektedir. Birkaç soru tipinde ise tabloya gerek yoktur.

Örnek

Ayşe, Meryem Su, Zeynep, Büşra ve Şeyma adlı yakın arkadaşlar bir mağazanın indiriminden yararlanmak istemişler. Mağazadan gömlek, pantolon ve ayakkabı almışlar. Bu alışverişle ilgili şunlar bilinmektedir:

- ▶▶▶ Toplamda sekiz adet ürün alınmıştır.
- ▶▶▶ Bir kişi en fazla iki ürün almıştır.
- ▶▶▶ Ayakkabı alanlar pantolon da almıştır.
- ▶▶▶ Toplamda iki gömlek alınmıştır, birini Ayşe almıştır.
- ▶▶▶ Meryem Su ve Zeynep aynı ürünlerden almıştır.
- ▶▶▶ Şeyma ayakkabı almamıştır.

Buna göre; aşağıdakilerden hangisi kesinlikle yanlıştır?

- A) Büşra ayakkabı almıştır.
- B) Zeynep ve Meryem Su pantolon almıştır.
- C) Ayşe pantolon almıştır.
- D) Şeyma pantolon almamıştır.

Çözüm

Toplamda sekiz ürünümüz var ve pantolon alan ayakkabı da alıyor. İki kişi gömlek almışsa ve Şeyma ayakkabı almamışsa pantolon ve ayakkabı alan kişiler Büşra, Zeynep ve Meryem Su'dur. Öncüllerde Ayşe'nin gömlek aldığı belirtilmiştir. Aynı zamanda pantolon alanların ayakkabı aldığı da verilmiştir. Buna göre gömlek aldığı kesin olan Ayşe, ikinci ürün olarak pantolon almış olamaz. Dolayısıyla doğru cevap C'dir.

PARAGRAF ÇÖZME TEKNİKLERİ

TABLO - GRAFİKTEN SONUÇ BULMA

Karşılaştırmanın en kolay yapıldığı grafik türü olan sütun grafiğinde, verilerin karşılaştırılması ile kolaylıkla sonuca ulaşılır. Sütun grafiklerindeki veriler, birbirinden bağımsız olarak değerlendirilmelidir. Bir tabloda verilen rakamlar, bilgilerin neyi ifade ettiğini çok iyi bilmeliyiz. Soldan sağa ve yukarıdan aşağıya bakarak neyin neye denk geldiğine bakmalıyız ve isteneni bulmalıyız

Örnek

TÜRKİYE'DE MEYVE SUYUNA İŞLENEN BAŞLICA MEYVELERİN ÜRETİMİ 2000-2008 (BİN TON)

Meyve	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Elma	2400	2450	2200	2600	2100	2570	2002	2450	2506
Kayısı	579	517	362	499	350	894	483	570	751
Şeftali	430	460	455	470	372	510	553	543	552
Vişne	106	120	100	14	138	140	122	170	185
Portakal	1070	1250	1250	1250	1300	1445	1536	1441	1427
Üzüm	3600	3250	3500	3600	3500	3850	4000	3612	3448
Nar	59	60	60	90	73	90	91	102	128
Toplam	8244	8107	7917	8644	7833	9489	8787	8888	8996
Önceki yıllara göre değişim (%)	0,0	-1,7	-2,3	+9,2	-9,4	-21,2	-7,4	+1,1	+1,2

Yukarıda verilen grafikte Türkiye'de üretilen çeşitli meyveler ve bu meyvelerin kaç kilo üretildikleri verilmiştir.

Bu grafiğe bakılarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Türkiye'de elma üretimi yıllar içinde en çok 2006 yılında olmuştur.
- B) 2008 yılında en çok üretilen meyve, üzüm olmuştur.
- C) 2001 yılında üretilen kayısı üretimi, aynı yılda üretilen portakal üretiminden fazladır.
- D) 2005 yılında en çok üretilen meyve şeftalidir.

Çözüm

Elma üretimi en çok 2003 yılında olduğu için A şıkkını eleriz. 2001 yılında üretilen kayısı miktarı aynı yıl üretilen portakal üretiminden fazla olmadığı için C şıkkını eleriz. 2005 yılında en çok üretilen meyve üzüm olduğu için D şıkkını da eleriz. 2008 yılında en çok üretilen meyve üzüm olduğu için doğru cevabımız **B** şıkkıdır.

1. İnsan, bencil bir varlıktır. Her koşulda önce kendini düşünür. Ancak insanın yalnızca kendini ya da ailesini düşünmesinin ona bir yararı yoktur. İnsanın kendi için iyimser olmasının anlamı yok, önemli olan ülkesinin geleceği için iyimser olabilmesidir. Çünkü insanın geleceği, yaşama standartı toplumundan ayrı değildir. Toplumsal adaletsizlik, gelir dağılımındaki uçurum ortadan kalkmadıkça kimsenin kendi yaşamında huzurlu olması mümkün değildir.

Bu metinde vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsanın kendi yaşamında huzuru yakalayabilmesinin yolu, kendi toplumundaki eşitliğe bağlıdır.
- B) Bencillik, kendimizi korumaya ve kurtarmaya çalıştığımız olayların başkasına zarar vermesine neden olur.
- C) İnsan, toplum olarak vardır; mutluluk da mutsuzluk da ortaktır.
- D) Hayata iyimser bakış açısı, geleceğimizin daha iyi biçimlenmesini sağlar.

2. İngiltere Kralı Edward İstanbul'a geldiği zaman, yatından inip bir motora binerek Dolma Bahçe Sarayı'na yanaştı. Atatürk de rıhtımda onu bekliyordu. Deniz dalgalıydı ve kralın bindiği motor batıp çıkıyordu. Kral, çıkacağı sırada eli yere deymiş ve tozlanmıştı. O sırada Atatürk de kralı rıhtıma almak üzere elini uzatmış bulunuyordu. Bunu gören kral, mendille elini silmek istemişti. Bunu fark eden Atatürk "Vatanımın toprağı temizdir, elinizi kirlilemez." diyerek kralı elinden tutup rıhtıma çıkarıverdi.

Bu metinde anlatılan anıda Atatürk'ün hangi özelliğı vurgulanmak istenmiştir?

- A) Kararlılığı B) Öz güveni
- C) Vatan sevgisi D) İleri görüşlülüğü

F
A
S
I
K
Ü
L

1

DOĞRU / YANLIŞ

..... /

NET

.....

3. Türkçenin değişik alanlardaki kullanılış güzelliğini, biçimini, rengini yansıtmak görevimizdir. Ben bunu bilinçli olarak ve severek yapıyorum. Bölgesel söyleyiş özelliklerini yansıtmak gerektiğine inanıyorum. Bugün ben yazacağım, öbürü yazacak, beriki yazacak ve bu yazılanlar bir gün bölgesellikten çıkıp herkesin kullandığı deyimler durumuna gelecek. Böylelikle Türkçe, eski zenginliğini yine kazanacak.

Bu parçaya göre, Türkçenin zenginleşmesi için yazarlara düşen en önemli görev, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yazı dilini konuşma dilinden ayırmak
- B) Yapıtlarda, anlaşılır bir dil kullanmak
- C) Yazı dilini yerellikten uzak tutmak
- D) Yöresel söyleyişlere yapıtlarda yer vermek

4. Dili öğrenmede ilk öğreticimiz annelerimizdir. Giderek genişleyen bir çerçeve içinde öteki öğreticiler ailedir, sokaktır, mahalledir ve okuldur. Bu aşamada dilin, kurallarını aile ve çevre ortamında öğrenemeyiz. Dilin kuralları okullarda öğretilir. İşte asıl yanlışlık da burada başlar. Dil, kültürden, değer yargılarından, yaşama tarzından asla soyutlanamaz. Dolayısıyla dili ek, kök, tür, öge gibi kavramlar çerçevesine hapsetmek; dili yaşayan bir varlık olmaktan çıkarmak, tuğlaları incelemek için binayı yıkmak anlamına gelmektedir.

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dilin ancak aile ortamında öğrenilebileceği
- B) Dilin kurallarının okulda kavratılması gerektiği
- C) Çocukların dil yeteneğinin küçük yaşlarda geliştiği
- D) Dil kurallarının kültürden ayrı tutularak öğretilmesinin yanlış olduğu

5. Vaktiyle kralın biri bir köyde konaklamak mecburiyetinde kalınca handan oda kiralamış. Sabah kahvaltıdan sonra hesap öderken bir yumurtanın bile çok pahalı olduğunu görünce "Köyünüzde yumurta bu kadar nadir bulunan bir nesne midir ki bunca para istersiniz?" demiş. Hancı: "Hayır, kralım, yumurta boldur fakat kral nadirdir." cevabını vermiş.

Bu parçaya göre hancı, krala verdiği cevapla aşağıdakilerden hangisini anlatmak istemiştir?

- A) Az bulunan şeyler her zaman pahalıdır.
- B) Zenginler, değersiz şeylere para vermek istemezler.
- C) Zengin müşteriler bilmedikleri yere gitmek istemezler.
- D) Bazı şeyler, alıcısının niteliğine göre değer kazanır.

EYG YAYINLARI

6. Yapılan bir araştırmaya göre 2006'dan beri Kanada'daki arı kolonilerin üçte biri yok oldu; bu, tüm dünyayı yakından ilgilendiriyor çünkü bilindiği üzere arılar bal yaparken bitkilerin üremesini sağlayan polenleri taşıyor.

Bu cümleden kesin olarak çıkarılabilecek yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Arılar, bal yapmakla birlikte tüm dünya için önemli başka bir görevi de üstlenmektedir.
- B) 2006'dan önce yapılan araştırmalarda arıların yok olduğuna dair bir ipucuna rastlanılmamıştır.
- C) Arıların üçte birinin yok olması, Kanada'da bir çevre felaketine neden olmuştur.
- D) Dünya genelinde bulunan arı sayısının azalması üretilen bal miktarının da azalmasına neden olmaktadır.

7. Gerçek ozanlık yapan kişilerin iki temel özelliği vardır. Gerçek ozanlar kimse gibi yazmaz, kimseye benzemez. Kimse de onlar gibi yazıp onlara benzeyemez. Olumsuz durumları bile anlatırken kimseye nefret duymazlar. Öfkeli oldukları anlarda bile duygularını sevgiye dönüştürebilmeyi becerebilirler.

Parçada geçen "gerçek ozanlık" yapan kişilerle ilgili asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gerçek ozanlar tek güzel olanları anlatır.
B) Gerçek ozanlar toplum sorunlarına değinir halkı bilinçlendirirler.
C) Gerçek ozanlar hiçbir zaman kötü olanı anlatmazlar.
D) Gerçek ozanların her konuyu sevgiyle anlatabilecek, kendilerine has bir söyleyişleri vardır.

8. Fatih Sultan Mehmet yapacağı işlerden kimseye söz etmezdi. Hatta ordular harekete geçer, günlerce yürünür fakat nereye gidileceğini kendisinden başka kimse bilmezdi. Bir gün yine bir savaş için İstanbul'dan ayrıldığı sıralarda kadılardan birisi ne tarafa gidileceğini sorma cesaretini gösterdi. Bu soruya canı çok sıkılan padişahın kısa fakat dehşetli bir cevabı oldu. Kadıya dedi ki: "Eğer sakalımın tellerinden biri yapmak istediklerimi bilmiş olsaydı onu hemen koparır ve yakardım."

Fatih Sultan Mehmet'in davranışı aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

- A) Etrafındaki insanlara güvenmemektedir.
B) Devlet işlerinde gizliliğin gerekliliğine inanmaktadır.
C) Paylaşım ve dayanışma yeterince önemsememektedir.
D) Sert ve geçimsiz bir karaktere sahiptir.

9. Öğrendiklerini bir saat gibi cebinde taşı, ikide bir saati olduğunu göstermek isteyen insanlar gibi ortaya çıkarma, eğer birisi sana saati sorarsa söylersin ama her saat başında, sorulmadan saat kulesi gibi ötme.

Bu paragrafta asıl vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilgi, yeri geldikçe kullanılmalıdır.
B) Bilgi, insanı toplumda ön plana çıkarır.
C) Öğrenilen bilgiler hayata aktarılmalıdır.
D) İnsanın sahip olduğu en büyük değer bilgidir.

10. Gerçek dostluğun ne olduğunu bilirim; bildiğim için de dostumu kendime çekmekten çok, kendimi ona veririm. Ona iyilik etmeyi onun bana iyilik etmesinden daha çok istemekle kalmam; kendine her edeceği iyiliğin bana da iyilik olmasını isterim. Bana en büyük iyiliği kendine iyilik ettiği zaman etmiş olur. Bir yere gitmek ona hoş geliyor yahut bir işine yarıyorsa uzakta olması bana yanımda olmasından daha tatlı gelir. Onun acı sözü gücüme gitmez çünkü dostum bunu benim iyiliğimi düşündüğü için yapar.

Bu metni en iyi özetleyen atasözü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dostun attığı taş, baş yarmaz.
B) Akılsız dostun olacağına akıllı düşmanın olsun.
C) Dost dostun eyerlenmiş atıdır.
D) Bin dost az, bir düşman çoktur.

11. Mizah, statü endişesinin adını koyma ve onu söze dökme çabasıdır. Bize, dünyada en az bizim kadar kıskanç ve toplumsal alanda yara almış başka insanların da yaşadığını hatırlatır. Mizah, geceleri uykuları kaçan ve sabahın köründe türlü kaygılarla uyanan başka dost ruhların da var olduğunu, toplumun bizden talep ettiği ciddi görüntünün altında, derinlerde bir yerlerde hepimizin birazcık çıldırmak üzere olduğunu kanıtlar; en az bizim kadar cefa çeken komşularımıza yardım elini uzatmamız için sağlam bir neden sunar bize. Karikatürler, bizim statülerimizi dert ediniyor oluşumuzla dalga geçmezler, statü endişemizi inceden inceye tiye alırlar. Temelde gayet kabul edilebilir olduğumuzu reddetmeksizin, bizi eleştirirler. Sıradan ve suçlayıcı bir yolla ifade edilmiş olsa kesinlikle öfke ve hayal kırıklığıyla karşılayacağımız acı gerçekleri, öyle yüzümüze vururlar, bunu öyle bir beceriyle yaparlar ki verdiğimiz karşılık ağız dolusu kahkaha olur ancak.

Bu parçaya göre karikatürdeki mizahı kahkaha ile karşılamamızı sağlayan aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hayatta bize benzer insanların da yaşadığını hissettirmesi
 B) Toplumsal ilişkilerde daha yardımsever olmamızı sağlaması
 C) Zekâya dayalı bir mizahla bizi zaafımıza yabancılaştırması
 D) Alışılmışın dışında, bizimle alay etmeden ince ince işleyerek kabullenmekte zorlandığımız gerçeklerle bizi yüzleştirmesi

12. Benim yazarlığım hiçbir zaman tamamen hayale dayalı olmayacak. Çünkü gazetecilikten geliyorum ve gerçek hikâyelerin öznelere yakınım. Gerçeğin şaşırtıcılığından kopmam. Dolayısıyla hep biraz belgesel gibi hissedecek okuyanlar. Fakat tuhaftır ki okurların uydurma olduğunu düşündüğü şeylerin gerçek, gerçek gibi düşündüğü şeylerin de uydurma olduğunu görüyorum. Örneğin kitaptaki "ekmek ağacı"ni nasıl yapıyorlar diye soruyorlar bana, öyle bir şey yok, ben uydurdum. Onlara çok inandırıcı gelmiş. Ama savaş sırasında gazeteye üç kez verilen bir kayıp köpek ilanı var, o gerçek. Bunu da gerçek olarak düşünen bir okura rastlamadım.

Bir yazara ait bu sözlerden hareketle, aşağıdaki genellemelerden hangisine varılabilir?

- A) Yazın dışı uğraşların yazın ürünleri üzerinde hiçbir etkisi yoktur.
 B) Yazınsal yapıtlarda inandırıcılık, anlatılanların gerçek olup olmamasıyla ilgili değildir.
 C) Kurgusunu düşselliğe dayanan yapıtlar, okurda gerçeklik duygusu uyandırmaz.
 D) Gözlem gücüne sahip olan yazarlar, yapıtlarında anlattıklarını okura inandırmakta zorluk çekmez.

13. Geçenlerde bir arkadaşım kütüphaneye gittiğimde kendisi benim ona bir kitap önermemi söyledi. Ben de kendisine bir kitap önerdim. Ardından ikimiz de kitaplarımızı okumaya başladık. Kitabı beğenip beğenmediğini anlamak için arada bir ona bakıyordum. Bir süre sonra sıkıldığını fark ettim. O gün şunu anladım: Bir filmde veya bir şarkıda herkesin kendine ait şeyler bulması beklenemez. Bu yüzden herkesin aynı kitabı beğenmesini de beklemek yanlış bir düşünce olur. Bir şekilde bir arkadaşının tavsiyesi ile veya "Bu kitap çok konuşuluyor, şuna bir bakayım." düşüncesi ile kitap okumayı denemek, yazı tura atmak. Eğer şanslıysanız kitap sizin ilgi alanlarınıza ve hayat felsefenize dokunur ve kitabı başarılı bulursunuz.

Bu metnin ana fikri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Başkalarının kitaplar hakkındaki düşünceleri, okuyacağımız kitapları belirlemede ölçüt olmamalıdır.
 B) Okumak üzere rastgele seçilen kitaplar, kişinin kitaplara karşı bir ön yargı geliştirmesine neden olur.
 C) Kitap okumak isteyen kişilerin, kendine ait bir roman okuma tekniği ve yöntemi olmalıdır.
 D) Okunan bir kitaptan yola çıkılarak elde edilen düşünceler, bütün kitaplar için genellenemez.

14. “Görgünün” zenginlikle, “görgüsüzlüğün” de yoksullukla bir tutulması gerektiği düşüncesi, modern statü idealine yöneltilen şüpheli ve eleştirel bakışın en çok üzerinde durduğu düşüncelerden biridir. Para kazanma yolunda başarısız olan bir kişi, neden ille de kusurlu bir insan olarak görülmektedir? Başarısızlığı kişinin kusurlarında aramak yerine neden başarısızlığa daha geniş bir bakış açısıyla bakılmaz, neden çok katmanlı bir yaşam sürme tasarımının çöktüğü akla gelmez? Bu soruları yanıtlamak pek de zor değildir. Para kazanmak, kişinin erdemli bir karakteri olduğunun göstergesi olarak ele alınır. İnsanın herhangi bir işi yürütebilmesi için zekâ, enerji, ileri görüşlülük ve başkalarıyla uyumlu çalışabilme yeteneği gibi özelliklere sahip olması gerektiği düşünülür. Aslında bir iş ne kadar çok para getiriyorsa kişiden talep ettiği özellikler de o kadar iddialı olur. Mesela avukatlar veya cerrahlar, daha az kazananlara göre yalnızca daha fazla para kazanmazlar; onların işi daha uzun süreli çaba sarf etmeyi ve daha becerikli olmayı gerektirir.

Bu parçada asıl anlatılmak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Daha fazla emek ve yetenek gerektiren işler, insanların yüksek kazançlar elde etmelerini sağlayan iş kollarının oluşmasını sağlarken sınıflaşmayı da beraberinde getirmiştir.
- B) Bireylerin erdemli olarak anılmasını sağlayan şey, çalışma hayatında sahip oldukları yeteneklerin fazlalığı ve gösterdikleri gayretin karşılığında elde ettikleri kazancın büyüklüğüdür.
- C) Bir iş karşılığında edilecek kazancın büyüklüğü ile o işin yapılabilmesi için gerekli özellikler ve çaba arasındaki doğru orantı, insanların sadece çalışma hayatındaki statüsünü belirler.
- D) Modern toplumlarda görgü ve görgüsüzlük kişilerin başarıları ya da başarısızlıkların nedenleriyle değil, sonuçlarıyla ilişkilendirilir; başarısızlık fakirliği, fakirlik ise “görgüsüz” olarak adlandırılmayı beraberinde getirir.

15. Yazarın, doğa ve eşya betimlemesiyle insan arasında bir bütünlük oluşturması gerekir. Karakterlerin gerçeklik kazanması da bu bütünlüğün kurulmasına bağlıdır. Anlatılan çevreye ve eşyaya ters düşen karakterler romanın gerçekliğini gölgeler. Gerçekçi romanda insanla dış dünya birbirinden soyutlanmadan bir bütün olarak verilir. Gerçekçi romanın öncülerinden sayılan Balzac da dış dünyayla karakterleri birbirine uygun olarak betimlemiştir.

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yaşamını bütünüyle yapıtlarına yansıtan yazarların romanlarının okurlarca daha çok beğenildiği
- B) Romanın gerçekçi olabilmesi için çevre ile kahramanların birbiriyle uyum içinde olması gerektiği
- C) Yazarın, anlattığı çevreyi ve insanları çok iyi tanıması gerektiği
- D) Gerçekleri olduğu gibi anlatan romanların kalıcılığı yakalayabildiği

EYG YAVINLARI

16. Halkın önünde konuşacağı zaman, eli ayağına dolaşıyordu. Sesi cılız, telaffuzu ise çok kötüydü. Bir gün bu konuşma tarzından sıkılan kalabalık, hakaret dolu sözlerle ısıklamaya başladı onu. İnme zorunda kaldı kürsüden ve başı önünde evinin yolunu tuttu. Yer altında bir oda yaptırdı kendine. Saçının yarısını kestirdi ki utancından dışarı çıkmasın. En güzel konuşmaları hazırladığından emin olana kadar orada kaldı. Deniz kenarında yaptığı egzersizlerin de büyük faydasını görmüştü. Ağzına çakıl taşları doldurup dalgaların gürültüsünü bastırmaya çalışıncasına konuşmaya çabalaması, dilindeki peltekliliğini tamamen ortadan kaldırmıştı. Aylar süren çalışmaların sonucunda ve otuz iki yaşında, Atina'nın en tanınmış, en itibarlı hatiplerinden biri olmuştu.

Bu parçada anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsan kendine hakim olursa dünyaya hâkim olur.
- B) Hatalardan ders almak insanı başarıya götürür.
- C) Zaman, özellikle geç kalmışlara karşı çok acımasızdır.
- D) Azmin elinden hiçbir şey kurtulamaz.

17. Şair, bu dizelerde insanların bazen elinde olmadan sevdiklerini bırakıp gideceğinden bahsetmektedir. Bu durum karşısında insanların çaresizliğini dile getiriyor. Şair, günlük dilin dışında farklı çağrışımlara başvurarak duygularını dile getirmektedir. Böylece insanları bu ayrılığın içine çekerek etkili olmaya çalışmaktadır.

Bu parçada sözü edilen dizeler aşağıdakilerden hangisidir?

A)

Ne sabahı göreyim ne sabah görüneyim
Gündüzler size kalsın verin karanlıkları
Islak bir yorgan gibi sınımsı bürüneyim
Örtün üstüme örtün serin karanlıkları

B)

Gözlerim gözlerinde dinlenirken eriyor
Eriyor yaklaşırken gözlerinde gözlerim
Zerrelerim çözülmüş gibi sesler veriyor
Ben sıcak bir denize inen buzdan bir dağım

C)

Artık demir alma günü gelmişse zamandan
Meçhule giden bir gemi kalkar bu limandan
Hiç yolcusu yokmuş gibi sessizce bir yol alır
Sallanmaz o kalkışta ne bir mendil ne bir kol

D)

Durduk, süngü takmış kâfir ayakta
Bizde süngü yok
Bir hayret kızılığı akardı üstümüzden
Dehşetten daha çok

18. Dinleyici, konuşmanın hedef kitlesini oluşturur. Bu yüzden konuşmacı, hedef kitlenin ilgi alanına azlık-çokluk durumuna, kültür düzeyine, dünya görüşüne göre malzemesini toplar ve konuşma planını ona göre düzenler. Söz gelimi az kişiye yapılan konuşma, kalabalık topluluğa göre daha içtendir. İş adamlarına, akademisyenlere seslenirken kullanılan üslup; işçilere veya bir spor kulübünün taraftarlarına seslenirken kullanılan üsluptan farklıdır.

Bu metnin ana fikri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Konuşmanın üslubu; dinleyici kitlesinin durumuna ve konuşma ortamına göre farklılık gösterir.
B) Her dinleyici kitlesinin konuşmacıdan anladığı, bu kitlenin seviyesine göre değişir.
C) Konuşmamızın amacına ulaşabilmesi için dinleyicilerin az çok konuyla ilgili kişiler olması gerekir.
D) Yapılan konuşmanın dinleyici kitlesi tarafından olgunlaşabilmesi için içten, açık ve net olması gerekir.

19. Ses tonunun kullanılma biçimi, sözlü iletişimin çok önemli bir yönüdür. İnsanlar arası ilişkilerde yaşanan en küçük gerginlik bile, kendinin önce ses tonuyla belli eder. Çoğu zaman, canlı, neşeli, enerjik bir ses tonu, insanlar üzerinde olumlu bir etki bırakır. Ortada bir sorun ve gerginlik varsa ses tonunun yumuşak ve sakin olması çatışmayı önler ve iş birliğini kolaylaştırır. Monoton, dinleyende bıkkınlık yaratan, dikkatin kolayca dağılmasına neden olan üslupla konuşan bir kişi, ne kadar ilginç konular, görüşler ortaya koysa da ikna etme noktasında zorluklar yaşar. Sert ve kesin konuşma biçimi ise çoğunlukla dinleyenlerin savunmaya geçmelerine neden olur ve onlarda rahatsızlık hissini uyandırır. Ayrıca, sesine özür diler gibi bir ton veren kişilerin istekleri kolayca geri çevrilir ve söyledikleri önemsenmez. Duygu ve düşüncelerinizi gerektiği gibi yansıtabilmek için beden dilinin sunduğu olanaklardan da yararlanılabilir. Dünyada değiştirilmesi en zor şeylerden biridir ilk izlenim. Bu nedenle insanlarda yanlış bir izlenim bırakmamak için beden dilini doğru kullanmak gerekir.

Bu parçaya göre, beden dilinin sözlü iletişime katkısıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Kişinin kendini sözcüklerle anlatamadığı durumlarda kullanılmalıdır.
- B) İnsanın kendini doğru ifade edebilmesine yardımcı olur.
- C) Karşıdaki kişinin beden dilini nasıl algıladığı sürekli izlenmelidir.
- D) Dinleyenlerin dikkatini dağıtmamaya özen gösterilmelidir.

20. Dünyaya hiç çekidüzen verildi mi yoksa olduğu gibi iyi ya da kötü mü kaldı hep, bilmiyorum. Dünyaya insanlar tarafından bir çekidüzen verilmişse insanlar tarafından daha bir zenginlik, daha bir dirimsellik, daha bir iç açıcılık verilmişse dünya daha bir tekinsizlik, daha bir neşeyle donatılmışsa bunu dünyaya çekidüzen vermeye çalışan kişiler değil, sizleri de aralarında katmak isteyen insanlar yapmıştır. O ciddi ve hiçbir amaç taşımayan, hiçbir hedef bilmeyen insanlar... Çünkü yaşamak ve kendileri gibi olmak onlar için yeterlidir. Onlar pek çok acı çeker ama canlarına minnet bilirler bunu. Hasta yatmaya can atarlar yeter ki çekecekleri hastalık kendi hastalıkları olsun, kendilerinin kazanıp hak ettiği, kendilerine özgü, en çok kendilerinin olan bir hastalık. Öyledirler ki koşa koşa ölüme giderler yeter ki kendi ölümleri olsun yaşayacakları, kendilerinin kazanıp hak ettikleri, kendilerine özgü ölümleri.

Bu parçada yazarın anlattığı insan tipi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İyimser
- B) İdealist
- C) Kötümser
- D) Bencil



Eğitimin Yeni Gözdesi



EYG Mobil Öğrenci - Öğretmen

Mobilden (QR kod) ile cevaplara anında ulaşın



dijitalim.eygyayinlari.com

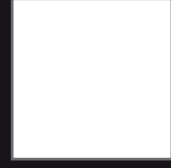
Dijital adresimizden akıllı tahta ve kütüphaneye, öğrenci - öğretmen kullanıcı girişlerine, video çözümlere ve tüm dijital içeriklere ulaşabilirsiniz



İçerenköy Mah. Askent Sk.
Kosifler İş Merkezi No:3B K:1
Ataşehir/İstanbul

T: +90 216 232 23 28

www.eygyayinlari.com



1. Bir bölgenin turizm potansiyelini oluşturan başlıca özellikleri: kültürel ve tarihsel zenginliği, doğal çekiciliği ve iklim olanaklarıdır. Son yıllarda, bu özellikler bakımından ülkemizin oldukça zengin olan Ege kıyıları turizm hareketliliği açısından hak ettiği değeri görüyor. Sağlık açısından önemli kaplıcaları, şifalı suları; yürüyüşle görülmeye değer dağları, dinlendirici şelaleleri ve denizleri bölgeye yoğun turist çekiyor. Bunlardan başka düzenlenen fuarlar festivallerde gelen ziyaretçiler için oldukça güzel etkinlikler olarak görülüyor.

Bu metne verilebilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Turizmin Özellikleri
B) Ege Bölgesinde Turizm
C) Turizm Çeşitleri
D) Ege Bölgesi ve Festivaller

2. Dünyanın ilk yapışkanlı hazır yara bandı, Johnson & Johnson firmasının ürettiği "Band-Aid" yapışkanlı bandajdır. Bu firmada çalışan Earle E. Dickinson'ın 1920'de icat ettiği bu ürün, bir yıl sonra piyasaya sürülmüştü. Söz konusu firma, 1885'te bu tür pansuman ürünleri üretmek üzere kurulmuştu. Ancak yapışkanlı yara bandının icadı planlı bir araştırma geliştirme sonucu değil, Dickinson'ın eşi Josephine sık sık kaza geçirdiği için ortaya çıkmıştı.

Yukarıdaki metnin başlığı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Yar Bandının Özellikleri
B) Yara Bandının Faydaları
C) Yara Bandının Tarihi
D) Yara Bandının Doğuşu

F
A
S
I
K
Ü
L

2

DOĞRU / YANLIŞ

..... /

NET

.....

3. Kitaplar yaşamın yerini tutmaz ama yaşamı sınırsız biçimde zenginleştirir. Yaşam can sıkıcı bir hal aldığı zaman, kitaplar bunun her zaman böyle olmadığına inancımızı güçlendirir. Yaşam çetinleştiği zaman, bizi bir süre üzüntülerden kurtarır veya sorunlarımızın çözümünde bize yeni bir anlayış kazandırır. Yahut gerek duyduğumuz huzur ve dinlenmeyi sağlar bize. Kitap, kullanmasını bilenler için, sürekli bir bilgi, rahatlık ve zevk kaynağıdır. Bu, hem çocuklar için hem de yetişkinler için doğrudur. Ancak özellikle çocuklar için daha doğrudur.

Yukarıda verilen metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kitaplardaki hüznün ve neşe
- B) Hayatın sıkıcılığını gidermenin yolları
- C) Kitapların etkileri
- D) Kitaplarla gelen zenginlik ve huzur

4. Türkler tarih boyunca farklı milletlerle birlikte yaşama deneyimine sahiptir. Farklı milletler, gruplar, farklı dil, inanç ve kültüre sahip insanlar ile aynı çatı altında yaşamının Türklere kazandırdığı çok şey olmuştur. Türkler,Orta Asya'dan Anadolu'ya göç ederken kendilerinden farklı dilleri konuşan, farklı dinlere inanan topluluklarla ilişki kurmuşlar ve aynı toprakları paylaşmışlardır. Yani Türkler "öteki" ve "başka" olanlar ile birlikte yaşamaya alışmıştır. Türklerin bu deneyimi yüzyıllar boyunca zenginleşmiş, Selçuklular döneminde gelişerek Osmanlı döneminde zirveye ulaşmıştır.

Bu paragrafın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Türklerin farklı kültürdekilerle birlikte yaşamaya alışması
- B) Türklerin medeniyetin gelişmesine sağladığı katkılar
- C) Göçebe yaşamın Türk kültürü üzerindeki rolü
- D) Farklı kültürlerin Türk kültürüne etkileri

5. İnsan insanı düşünmeli, insan insanla yardımlaşmalı ve tabii ki insan insanla paylamalı ama önce birey kendini düşünmeli. Yeteri kadar kendine vakit ayıran, kendini yetiştiren kendini seven insan daha sonra artan sevgisini, zamanını diğer insanlara verebilir. Fakat gözlemlediğim bazı insanlarda bunun tam tersini gördüm. Bırakın artan zamanı kendilerine ayırmaları gereken zamanı bile komşularına, akrabalarına ya da iş arkadaşlarına ayırıyorlar. Bu doğru mu yanlış mı diye konuşmak bile istemem ama böyle insanların iyiliği için şu atasözümüzü hatırlatmadan geçemeyeceğim: "....."

Yazarın bu metinde bahsettiği insanlar için söylemek istediği atasözü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ev alma, komşu al.
- B) Gülme komşuna, gelir başına.
- C) Komşu boncuğu çalan gece takar.
- D) Düşün olur kişiye, kaygısı düşer deli komşuya

6.



Sonunda Anadolu'da, Lidya'nın Sardes kentinde yaşayan insanlar metal külçelerle ilgili soruna bir çözüm buldular. Bu, "metal para"ydı. Bu, yaklaşık olarak MÖ 650 yılında oldu. Sardes kentinde üretilen paralar, bugünkü metal paralara çok benziyordu. Bu paraların hepsi aynı büyüklükte ve aynı değerdedi. Üzerlerinde, Lidya kralının simgesi olan aslan başı resmi vardı. Lidya kralları dürüstlükleriyle tanınıyordu. Bu nedenle Lidya paralarının her birinin aynı değerde olduğundan kimsenin kuşkusu yoktu.

Lidyalıların parayı bulmasıyla ilgili negatif düşüncelere sahip bir kişi bu metne aşağıdaki başlıklardan hangisini koyabilir?

- A) Lidyalıların Dünyaya Armağanı
- B) Lidyalıların Hayatındaki Sorun
- C) Lidyalıların Başımıza Açtığı Dert
- D) Lidyalılardan Günümüze Gelen

7. Bireyin duygu ve düşüncelerinin kaynağı, içinde yaşadığı kültür çevresidir. Sanat önce yöresel, sonra millî ve en son da evrenseldir. Sanat eseri, belirli bir kültür içinde yetişen sanatçı tarafından yaratılır. Ama o kültürün özelliklerini kuşaklar boyunca taşır. Şu halde, sanat da dil ve eğitim gibi kültürün bir ürünüdür; onun kuşaklar boyu devamını sağlar.

Yukarıda verilen parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bireylerin duygu ve düşüncelerindeki farklılıklar
- B) Sanat ile kültür arasındaki ilişki
- C) Duygu ve düşüncelerin kuşaktan kuşağa aktarılması
- D) Sanatın eğitimle olan ilişkisi

8. Karikatür herhangi bir insanın, fikrin veya olayın resimlendirilerek gülünç şekilde anlatılmasıdır. Karikatürde ele alınan kişinin veya olayın ayrıntılarına girmeden, kısa ve düşündürücü bir şekilde resimlendirilmesine dikkat edilir. Karikatür, özelliği itibarıyla tanınan, bilinen orijinalinden farklıdır. Karikatürlerde, konu edilen kişinin veya olayın dikkat çekici özellikleri abartılarak ortaya konur.

Yukarıdaki metnin başlığı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Karikatürlerin Özellikleri
- B) Karikatürün Nedir?
- C) Karikatürlerin Çeşitleri
- D) Karikatürlerin Konusu

9. Torunlara masal anlatan, tekerleme söyleyen nineler; çocuklarını, sevgi dolu ninnilerle uyutan anneler bir bir göçüyor dünyadan. Onların yerini müzik klipleri, reklamlar, çizgi filmleri alıyor. Çocuklar artık şiir ezberlemiyor, Keloğlan'ı tanımıyor, günlük defteri tutmuyor, kompozisyon derslerinden zayıf alıyorlar. İnternette sohbet etme saatleri uzadıkça uzun cümle kurma kabiliyetlerini de kaybediyorlar. Dertlerini konuşarak değil, kesik cümlelerle, el kol hareketleriyle, mimikleriyle ve bazen de kaba kuvvetle anlatmaya çalışıyorlar. Bütün bunlar...

Bu parçanın konusu dikkate alındığında yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) dünyanın güvenilir bir yer olmamasından kaynaklanıyor.
- B) çocukların şiir ezberlememesinden kaynaklanıyor.
- C) dili güzel kullanmayı öğrenemediklerinden kaynaklanıyor.
- D) internetin çokça kullanılmasından kaynaklanıyor.

10. İnsanların aldıkları bir besini sindirme hızı tüketilen besinin türüne göre yirmi dört ile yetmiş iki saat arasında sürüyor. Bu da ortalama olarak kırk sekiz saat demek. Hayvanlardaysa durum çok değişken örneğin; omurgalı hayvanlarda rekor kuş türlerinde. Memeli hayvanlar söz konusu olduğunda sindirim sistemi hızlı olanların etçiller olduğu görülüyor. Liste bu şekilde uzatılabilir. Anlaşılacak en önemli olan şu ki sindirim tüm canlılar için hayati öneme sahip.

Yukarıdaki metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Canlıların ortak özellikleri
- B) İnsanların ve hayvanların sindirim süreleri
- C) Omurgalı canlıların sindirim sistemleri
- D) Memeli canlıların sindirim süreleri

11. Obezite kişinin vücudunda aşırı yağ birikmesi durumunda oluşan hastalıktır. Halk arasında şişmanlık olarak bilinen ve kabul edilen obezite, ne yazık ki günümüzde her ülkede görülmektedir. Obezitenin birçok sebebi olabileceği gibi, kişinin kendi iradesi dışında yemek yemesiyle de oluşabilir. Şişmanlık sadece fazla kilolu olma durumu olarak değil, bir hastalık olarak adlandırılmaktadır. Çünkü vücutta görülen bu aşırı yağlanma sonucunda kişi başka rahatsızlıklara yatkın olmaktadır.

Bu metnin başlığı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Obezitenin Zararları
- B) Obeziteden Korunma Yolları
- C) Obezite Nasıl Oluşur
- D) Obezitenin İnsanda Oluşturduğu Yan Etkiler

12.

Her paragrafta yazar bir şeylerden söz ederek okura mesaj ulaştırmak ister. Paragrafta üzerinde durulan, hakkında söz söylenen düşünce, olay ya da duruma "konu" denir. Bir paragrafı çözümlerken yapılacak ilk iş konuyu doğru olarak saptamaktır. Konusu bilinmeyen paragrafın anlaşılması güçtür.

Konuyu bulmak için "Parçada neden söz ediliyor?", "Üzerinde durulan nedir?", "Hakkında söz söylenen nedir?" sorularını paragrafa yöneltiliriz, aldığımız cevap bize paragrafın konusunu verir.

Konunun belirlenmesi ana düşüncenin belirlenmesi için ilk aşamadır. Konu, genellikle paragrafın ilk cümlesinde yer alır. Kimi zaman da ikinci cümlede yer alır.

Buna göre;

"Sorumluluk sahibi olmak demek hayatta hep aktif olmak, bir filmin başrol oyuncusuymuş gibi yaşamaktır aslında. Sorumluluk alan insanlar ,bana ne deyip geçemezler. Bir yerde bir sorun mu var, onlar bu sorunun derdine düşerler; çözene kadar da rahat edemezler."

metninde yazarın üzerinde durduğu konu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sorumluluk almak
- B) Sorun giderme yolları
- C) Sorun ve çözüm arasındaki bağ
- D) Hayatın getirdiği sorumluluklar

13.

Öyküde anlatılanlara, öykü yazarının birebir yaşam öyküsü olarak bakmaktan kaçınmak gerekir. Ancak kimi öykülerde, yaratıcısının yaşadıklarından renkler, esintiler bulmak mümkündür. Yaşama referans verme, öykü bahçesine ilk kez fidan dikenlerde yoğun olarak karşılaştığımız bir durumdur. Acıdan kedere, aşktan ayrılığa, sevgiden hüzne, ölüm korkusuna değin bütün insanların yaşadığı halleri sanki sadece kendileri yaşıyor gibi ele alır bu öykücüler. Onlar ancak acemiliklerini üzerinden atıp öyküde ustalaştıklarında ayırımına varırlar neyin özel, neyin genel olduğunun.

Yukarıdaki metnin başlığı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Öyküde Ele Alınan Konular
- B) Öyküdeki Konu Çeşitliliği
- C) Öykücülüğün Tarihçesi
- D) Yazarların Tercihleri

14.

Müzik değerlidir, hayata bakış ufkumuzu geliştirir, bizlere kabiliyet verir. Ancak bu değeri bulmasının yolu müziği anlayarak dinlemekten geçer; anlamadan dinlemenin getirisi olmaz. Anlamadan dinlediği müzik kişide herhangi bir çağrışım yapmaz, bir şey kazandırmadığı gibi de o müzik, müzik olmaktan çıkar. Ama bir de müziği ahengine göre dinleyen kişide öyle çağrışımalar meydana gelir ki o müzik onu mutlu eder.

Yukarıda verilen parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Müziğin hayatımızdaki yeri
- B) İnsanın ufkunu geliştiren müzik
- C) Müziğin değer kazanmasının yolu
- D) Müziğin kültür-ahenk ilişkisi

15. Çocuk olmaktan çok sıkıldım. Bir an evvel büyüüp bana neyi, ne zaman, nasıl yapacağımı söyleyemeyecekleri bir yaşa gelmek isterdim. Özellikle sokaklarda oynarken eve dönüş vaktimin hatırlatılmasından nefret ederdim. O yıllarda "dokunulmazlığı" elde edeceğim kutsal yaşın bana çok yakın durduğuna dair saf bir inancım vardı. Ne yazık ki öyle bir yaş eşiğine hiç ulaşamayacağımı fark etmem uzun sürmedi. Çocukluğun vahşi tecrübelerinden gençliğin kırılğan dünyasına geçerken nasıl yaşamam gerektiğine dair söylenenler nedense daha da sıkıcı olmaya başlamıştı.

Yukarıdaki metnin başlığı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Çocukluk ve Gençlik Dönemi
- B) Yetişkinlik Dönemine Özlem
- C) Çocukluk Döneminin Önemi
- D) Çocukluk Döneminde Yapılanlar

16. Öncelik, ahşap yerine taş ve tuğla gibi malzemeler kullanarak yangına dayanıklı binalar yapmak oldu. Yangına dayanıklı yapı, insanların konut binaları için ödemeye alışkın olduğundan daha maliyetli olduğundan yangından hasar gören kent merkezindeki alanda fiyatlar fırladı. Bu yüzden merkezler sadece ticari ve idari binalarla dolu hale geldi. Nüfus arttıkça küçük arazilere olabildiğince çok yerleşim yeri sıkıştırmak gerekti.

Bu metnin başlığı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Kent Merkezlerinin Oluşumu
- B) Yerleşim Yerlerinin Oluşumu
- C) Ahşap ve Tuğla ile Oluşturulan Evler
- D) Nüfusa Bağlı Olarak Oluşan Evlerin Şekli

17. Dil, insanları ulus yapan, bireyleri birbirine bağlayan bir araçtır. Çağlar öncesinden gelir, yüzyıllar sonrasına aktarılır. Bu yolculukta birçok değeri dünden bugüne, bugünden yarına taşır. Geçmişten günümüze gelinceye kadar ses, şekil, yapı ve anlam bakımından değişikliklere uğrar. Her kuşak, içinde yaşadığı çağda, konuşulan ve yazılan dile katkılar yapar. Dil; toplumun ilişkide bulunduğu diğer toplumların yaşama biçiminden ve dilinden etkilenir. Bu etki, kimi zaman o kadar yoğun olur ki dilin iç ve dış yapısını zorlamaya başlar.

Bu metnin başlığı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Çağdaşlık ve Dil
- B) Dil Gelişiminde Toplumsal Etkiler
- C) Dilin Geçmişle Bağları
- D) Dilin etkileri

18. Bâtil inanç, olaylar veya objeler arasında doğa bilimleri ile açıklanması mümkün olmayan veya çelişen şekilde yani doğaüstü olarak nedensellik ilişkisi kurmaktır. Bâtil inançların kökeni çok eskilere dayanır. İnsanlar kötü hava koşulları, hastalıklar gibi neden sonuç ilişkisi kuramadıkları şeyleri batıl inançlarla ilişkilendirmişlerdir. Bugün doğa bilimleri yardımıyla birçok şeyi açıklayabilmemize rağmen insanların çoğu hala bâtil inançlara inanmaktadır bunun nedeni bâtil inançların derin kültürel ve geleneksel bağlarıdır.

Yukarıdaki metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bâtil inançların çevresel koşullarla bağlantısı
- B) Doğaüstü olayların ortaya çıkış nedenleri
- C) Bâtil inançların bilimle açıklanamaması
- D) Bâtil inançların oluşum nedenleri